MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MVCRX02EB800
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 63670-12/VS-2014

Praha 21.dubna 2015
Počet listů: 5
Přílohy: 0

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 8/2015
Jednací jazyk u svatebního obřadu

Z podnětu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje se odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra zabýval otázkou jednacího jazyka u svatebního obřadu, jsou-li snoubenci, či oddávající, státními občany České republiky jiné než české národnosti. Po konzultaci s dalšími odbory Ministerstva vnitra k věci sdělujeme tento právní názor.

Projeví-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad v přítomnosti matrikáře, jedná se o občanský sňatek.[1]

Jedná-li se o občanský sňatek, *jiný právní předpis stanoví, kdo je orgánem veřejné moci* provádějícím sňatečný obřad.[2]

Manželství se uzavírá tak, že osoba jednající za orgán veřejné moci položí snoubencům jako oddávající otázku, zda spolu chtějí vstoupit do manželství; kladnou odpovědí obou snoubenců vznikne manželství. Manželství vznikne i jinak, je-li zřejmé, že snoubenci prohlašují svou sňatečnou vůli.[3]

Snoubenci projeví vůli, že spolu vstupují do manželství před

a) starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které jsou matričním úřadem, a to pouze ve správním obvodu tohoto matričního úřadu,
b) starostou nebo místostarostou obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního

[1] § 657 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
[2] § 658 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
[3] § 659 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

města, které nejsou matričním úřadem, je-li jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu v jeho správním obvodu, a to pouze ve správním obvodu této obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst,

c) primátorem hlavního města Prahy, náměstkem primátora hlavního města Prahy nebo pověřeným členem zastupitelstva hlavního města Prahy, jakož i před primátorem statutárního města, náměstkem primátora statutárního města nebo pověřeným členem zastupitelstva statutárního města, a to pouze ve správním obvodu hlavního města Prahy nebo statutárního města.[4]

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, Magistrátu hlavního města Prahy, úřadu městské části hlavního města Prahy, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně, úřadům městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst, obecnímu úřadu, starostovi, místostarostovi nebo pověřenému členu zastupitelstva podle zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“), jsou výkonem přenesené působnosti.[5]

Pokud je snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do registrovaného partnerství, (dále jen „partnerství“), neslyšící, němý nebo nemluví nebo nerozumí česky, je nutná při prohlášení o uzavření manželství nebo vstupu do partnerství přítomnost tlumočníka. Účast tlumočníka zajišťuje jeden ze snoubenců nebo osob, které chtějí vstoupit do partnerství, na vlastní náklady, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Bez přítomnosti tlumočníka nelze prohlášení o uzavření manželství nebo o vstupu do partnerství v těchto případech učinit. Nejde-li o tlumočníka jmenovaného ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu, musí tlumočník složit slib do rukou matrikáře, a to ve znění slibu podle zákona o znalcích a tlumočnících.[6]

Obecně platí, že v úředním styku se jedná a písemnosti se vyhotovují *v českém jazyce*, ale je možno jednat a písemnosti mohou být předkládány i v jazyce slovenském.

Občan České republiky příslušející k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky, má před správním orgánem právo činit podání a jednat v jazyce své národnostní menšiny. Nemá-li správní orgán úřední osobu znalou jazyka národnostní menšiny, obstará si tento občan tlumočníka

[4] § 11a odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
[5] § 95a zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
[6] § 39 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

zapsaného v seznamu tlumočníků. Náklady tlumočení a náklady na pořízení překladu v tomto případě nese správní orgán.[7]

Podle našeho názoru úkony osoby jednající za orgán veřejné moci nebo osoby jednající za orgán oprávněné církve podle § 659 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, mají ryze soukromoprávní charakter. Na uvedené úkony osoby jednající za orgán veřejné moci nebo osoby, která jedná za orgán oprávněné církve, se zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád"), nebude vztahovat.

Zákon o matrikách jasně upravuje, že pokud snoubenec nemluví nebo nerozumí česky, je nutná přítomnost tlumočníka[6]. Z posledně citovaného ustanovení vyplývá, že zákon implikuje, že se sňatečný obřad vede v českém jazyce, když používá slov „Pokud … snoubenec … nemluví nebo nerozumí česky…". V případě, že by zákonodárce zamýšlel, aby byla dána možnost vést sňatečný obřad i v jiném jazyce, hovořilo by se v relevantních pasážích § 39 zákona o matrikách nikoli výslovně o jazyce českém, ale o „jazyce, v němž se obřad vede", bez toho, že by bylo specifikováno, že jde o český jazyk. To, že zákonodárce v citovaném ustanovení zákona o matrikách hovoří výslovně o jazyce českém, vede nutně k závěru, že obřad má být veden primárně v českém jazyce s možností tlumočení do cizího jazyka (v zákonem předvídaných případech povinně).

Na podporu uvedeného stanoviska doplňujeme, že sňatečný obřad je *veřejný* a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků[8]. Pokud bychom připustili vedení sňatečného obřadu pouze v jazyce národnostní menšiny, upozorňujeme, že stejné podmínky by potom bylo třeba vytvořit všem 14 národnostním menšinám na území České republiky (běloruské, bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské, ukrajinské a vietnamské).

Jak již bylo uvedeno výše, v případě, kdy je obřad tlumočen, je tlumočníkem buď tlumočník jmenovaný ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu nebo osoba, která složí slib do rukou matrikáře, a to ve znění slibu podle zákona o znalcích a tlumočnících. I zde přitom platí ustanovení § 24 zákona o znalcích a tlumočnících, tedy že musí jít o osobu, která má potřebné odborné předpoklady pro to, aby tlumočnický úkon provedla. Není tedy zřejmé, jak by byla ošetřena, resp. garantována patřičná jazyková odbornost zúčastněných osob v případě konání obřadu v jiném než českém jazyce.

[7] § 16 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
[8] § 656 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Dále připomínáme, že *písemnosti se vyhotovují* v českém jazyce[9]. Zápis do knihy manželství a výpis z ní, tj. oddací list, by tedy byl vyhotoven vždy pouze v jazyce českém.

Z hlediska možnosti vedení sňatečného obřadu v jiném než českém jazyce z hlediska mezinárodního práva není bez významu poukázat ani na postoj české vlády k aplikaci Evropské charty menšinových či regionálních jazyků (vyhlášená sdělením MZV č. 15/42007 Sb. m. s.). Podle čl. 10 odst. 1 písm. a) bodů i) a ii) této úmluvy se smluvní strany zavázaly, že v rámci reálných možností zajistí, aby orgány veřejné správy užívaly regionální nebo menšinové jazyky; nebo zajistí, aby zaměstnanci těchto orgánů, kteří jsou ve styku s veřejností, užívali regionální nebo menšinové jazyky při jednání s osobami, které se na ně v těchto jazycích obracejí. V ustanovení čl. 10 odst. 2 písm. a) téže úmluvy se smluvní strany zavazují, že dovolí a/nebo budou podporovat, aby orgány regionální nebo místní veřejné správy užívaly při své činnosti regionální nebo menšinové jazyky. Podstatné ovšem je, že ani k jednomu z těchto závazků Česká republika nepřistoupila. Smluvní strany si v případě této úmluvy volí, která její ustanovení budou aplikovat, přičemž Česká republika zmiňované závazky mezi ty, jež hodlá aplikovat, nezařadila. Tím dala najevo, že je, alespoň zatím, aplikovat nehodlá. Tomu potom koresponduje i skutečnost, že zákon o matrikách implikuje vedení sňatečného obřadu v českém jazyce.

K právu národnostních menšin užívat jejich jazyka v úředním styku, zakotvenému na vnitrostátní úrovni v čl. 25 odst. 2 písm. b) Listiny základních práv a svobod, považujeme za nezbytné zdůraznit, že realizace tohoto práva je podmíněna existencí konkrétní zákonné úpravy. Listina totiž v citovaném ustanovení stanoví, že předmětná práva náležejí občanům příslušejícím k národnostním menšinám za podmínek stanovených zákonem. Vzhledem k tomu, že zákon o matrikách ani občanský zákoník (a ani jiný zákon) vedení sňatečného obřadu v jazyce národnostní menšiny nezakotvuje, není možno přímo z čl. 25 odst. 2 písm. b) Listiny základních práv svobod dovodit, že by tento obřad mohl být v jazyce národnostní menšiny veden. Stejně tak právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku zakotvené v § 9 zákona o právech příslušníků národnostních menšin vyžaduje konkrétní úpravu ve zvláštním právním předpise. Ta, jak bylo uvedeno výše, neexistuje.

V návaznosti na shora uvedené jsme toho názoru, že **prohlášení snoubenců o vstupu do manželství, resp. vedení celého sňatečného obřadu, v cizím jazyce (jazyce národnostní menšiny) zákon o matrikách neumožňuje.**

[9] § 16 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Václav Henych
ředitel odboru
podepsáno elektronicky

Vyřizuje: JUDr. Jana Hálová
tel. č.: 974 817 427

Rozdělovník:
- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy